

Ĕâî í ³ä ÇÀĔ²ÇÍ ВĔ,
 äî êòî ð ³nòî ðè÷í èõ í àòê,
 î ðî óâñî ð

ÄÅÐÆÀÄÎÍ À ÅËÏÒÀ ÓÊÐÀ-Í È

İ í nðêî êî í ³àëüî èé ñèî äðî ì

Альянс бронтозаврів пострадянської номенклатури з тиранозаврами бізнесових кланів створив в Україні доби Кучми — Януковича такий собі парк юрського періоду у всеукраїнському масштабі з відповідними епосі динозаврів правилами гри. Тривала стагнація пострадянської України, що призвела до помаранчевої революції, засвідчила невідповідність наших державних керманичів вимогам динамічного сьогодення. Генетично властивий колишній колоніальній адміністрації УРСР комплекс національної меншовартості продовжує керувати діями значної частини державної еліти сучасної України. Це завадило їй за 16 років незалежності трансформуватися в національну еліту європейського зразка і сприяло її злиттю з криміналізованими олігархічними кланами доби первинного накопичення капіталу.

Численні біди, які впали на голови громадян України за роки її незалежності, зумовлені низькими темпами перетворення країни в сучасну європейську державу. Як відомо, цей процес залежить, перш за все, від провідників народу, його національної еліти.

Місце національної еліти в державотворчих процесах

З позицій сучасної історичної науки розвал СРСР по суті є крахом східноєвропейської цивілізації, що не

витримала конкуренції з західноєвропейською. Західні суспільства, що базуються на приватній власності, ринковій економіці, незалежному економічно, а значить політично і духовно індивідуумі, європейській демократії, виявилися багатшими, комфортнішими для людини, безпечнішими для сусідів. Це підтверджують напрямки міграцій населення у сучасному світі, які спрямовані в благополучну Західну Європу та в її філію в Північній Америці. На наших очах

формується новий потік мігрантів зі сходу через Україну в багату Європу. Народи відсталих регіонів голосують ногами за переваги Заходу.

Принципово відмінна від західно-європейської модель функціонування східноєвропейської цивілізації виявилася неефективною і не витримала конкуренції з ринковою моделлю Заходу. Фактично СРСР, що уособлював собою східноєвропейську цивілізацію, базувався на азійському способі виробництва, який, за К.Марксом, не визнає приватної власності і базованої на ній ринкової економіки (капіталізму). Радянські громадяни фактично не мали власності. А ще давні греки визначали раба, як людину, позбавлену майна. Як відомо, труд раба малопродуктивний. Це й стало головною причиною спочатку відставання, стагнації і на решті колапсу СРСР як економічно та адміністративно неефективної системи. Азійський спосіб виробництва породжує держави деспотичного типу. Позбавлені власних засобів існування, громадяни абсолютно залежать від влади, яка концентрується в руках верховного правителя. Потужна надцентралізована держава починає здійснювати завойовницьку політику щодо сусідів. Виникають тоталітарні деспотичні імперії, де під владою всесильної метрополії опиняються численні поневолені народи. Той же К.Маркс писав, що азійський спосіб виробництва продукує рабство в різних формах: від індивідуального рабства окремої людини до колоніального поневолення цілих народів.

Класичні імперії, якою був СРСР, базувалися саме на азійському способі виробництва. Поширення ринкових відносин зруйнувало в ХІХ — на початку ХХ ст. спочатку європейські імперії (іспанську, австро-угорську, османську, французьку, англійську), а в кінці ХХ ст. і російську на її більшовицькому етапі розвитку.

Якщо ринкове господарство є економічним двигуном західноєвропейської цивілізації, то державною формою її існування — національна держава. Маються на увазі Швеція, Польща, Франція, Німеччина, Чехія, Угорщина та інші, кордони яких більш-менш збігаються з етнічними землями титульної нації. Тому нормою для них є одна державна мова профільного етносу. Перемога саме цієї моделі державного будівництва робить неминучим перетворення України в національну державу європейського типу з ринковою економікою і єдиною державною мовою. Однак швидкість такої трансформації залежить від якості державної еліти.

Відсутність сильної численної еліти позбавляє народ можливості організуватися і створити власну державу, що є необхідною умовою цивілізованого існування в сучасному світі. А не маючи своєї держави, народ змушений жити в державі сусідів у колоніальному статусі «молодшого брата». Це засвідчує трагічна історія України за останні півтисячоліття. Однак еліта постколоніальних країн, зокрема України, має певну специфіку, порівняно з національною елітою сучасних європейських держав.

Колоніальна адміністрація імперських провінцій

Державна еліта — провідна верства країни, що відстоює інтереси її громадян. Якщо в національних державах Європи державна еліта складається переважно із захисників інтересів титульної нації, то в молодих постколоніальних країнах це не завжди так.

Справа в тому, що колоніями, які не є самостійними державами, керує не державна еліта, а колоніальна адміністрація. Це слухняні виконавці волі імперського центру, які призначаються останнім як представники його інтересів у поневоленій провінції. Так, В.Щербицький щорічно з особливою гордістю доповідав про зростаючий потік українських капіталовкладень і трудових ресурсів в далекий від України Сибір, а також про збільшення питомої ваги російських шкіл в Україні.

Правлячі структури Радянської України (КПУ, КДБУ тощо) були філіями КПРС і КДБ СРСР з центрами в Москві, а державний суверенітет УРСР фактично не перевищував суверенітету Архангельщини чи Рязанщини. Тому місце національної свідомості і українського патріотизму, без яких неможливе будівництво незалежної Української держави, у колоніального чиновництва УРСР займали кар’єрні амбіції чиновників обкомівського рангу. Зрозуміло, що людям з минулим і ментальністю провідників волі колонізаторів у завойованих провінціях важко стати повноцінними лідерами народів, що звільнилися з імперської неволі. Займаючи фактично ворожу позицію до

підконтрольного населення, колоніальна адміністрація відзначається безініціативністю. Адже в її функції не входить самостійне управління країною, а лише беззастережне виконання волі метрополії.

Після отримання незалежності частина колишніх колоній Москви відсторонила свою колоніальну адміністрацію від управління державою (Польща, Литва, Естонія), сформувавши державну еліту з патріотів корінної нації у відповідності зі стандартами сучасних європейських держав. В Україні цього не сталося. Колишня колоніальна адміністрація почала виконувати функцію державної еліти. Зрозуміло, що генетично властива їй риса безініціативних виконавців волі центру не пішла на користь молодій державі. Чи могла ефективно й рішуче керувати державою у відповідальний, переломний момент її історії верства, що керувалася анемічними сентенціями на зразок «маємо, що маємо» або «скажіть, що вам побудувати, і я побудую». Колишня колоніальна номенклатура УРСР виявилася не на висоті історичного завдання будівництва сучасної цивілізованої європейської держави. Адже, як каже народне прислів’я, «з кріпака не буде доброго козака».

Шкодила українській державній еліті епохи Кравчука — Кучми і генетично властива колишній колоніальній адміністрації відраза до національних цінностей країни. Свідомий чи підсвідомий москвоцентризм продовжував керувати діями багатьох державних управлінців «незалежної» України. Вроджений комплекс національної меншовартості

колишньої колоніальної номенклатури спричинював парадоксальну ситуацію, коли свідомість багатьох провідників нації була нижчою за національну свідомість пересічного українця. Тому незбагненна для значної частини наших колишніх зверхників помаранчева революція сприймалася ними не як закономірне перетворення постколоніального суспільства на демократичне європейське, а як змова таємничих ворожих сил.

Справа ускладнюється ще одним надзвичайно несприятливим для становлення України як незалежної європейської держави фактором. Формально звільнившись з-під влади Кремля, наші безініціативні і несміливі провідники так і не наважилися на будівництво самодостатньої української національної економіки, зберігши кабальну економічну залежність колишньої колонії від метрополії, перш за все в царині забезпечення енергоносіями. Зрозуміло, що такі зв'язки консервували колоніальну залежність формально самостійної держави.

Державна еліта пострадянської України

За останні роки загроза Українській державі з боку колишньої метрополії принципово змінила форму і зміст. Безповоротно відходить в минуле більшовизм — колись дуже ефективна, а зараз історично остаточно дискредитована форма російського імперіалізму ХХ ст. Саме так назвав його великий патріот Росії філософ М.Бердяєв: «Більшовизм... є третьою формою російського імпе-

ріалізму, російської великодержави, першою і другою формою якої було московське царство й імперія Петра Великого. В тому розумінні більшовизм є синтезом Івана Грозного і Маркса... Замість Третього Риму Росія створила Третій Інтернаціонал».

Сучасні українські комуністи визнають колись ненависний їм капіталізм (ринкову економіку), фактично відмовляючись від фундаментальних засад комуністичної доктрини К.Маркса. Разом з тим ліві непохитно стоять за відновлення «єдиної і неділимої», затято захищаючи весь набір неоімперських стереотипів: поновлення колишніх нерівноправних економічних зв'язків, єдиний з Москвою інформаційний простір, військово-політичний союз, державність російської мови в Україні тощо. Українські ліві виявилися більшими прибічниками російського імперіалізму, ніж ідей К.Маркса. Показова відверта заява одного відомого прибічника лівої ідеї з Донбасу: «Неважливо, який лад буде в Україні: комунізм, капіталізм чи рабовласництво. Аби разом з Росією». Відвертіше не скажеш.

Різні соціологічні служби одностайно фіксують різке падіння рейтингу комуністів в Україні. Більшовизм, продовживши життя Російської імперії у формі СРСР на 74 роки, на рубежі тисячоліть сходить з історичної арени. Цю ще недавно провідну силу українського політикуму невблаганно витісняють на маргінес політичного життя. Усього за кілька років КПУ із справжнього господаря України перетворилася на другорядного опозиціонера новій владі, яку, на жаль, важко назвати українською.

Історично збанкрутілий більшовицький різновид російського імперіалізму створив в Україні благодатний ґрунт для трансформації останнього в нову форму. Вірна служба Москві в рядах КПРС та згадувані негативні риси колишньої колоніальної номенклатури УРСР (пасивність, відраза до національних цінностей) завадили їй переходу в табір справжніх патріотів Української держави. Ці пережитки колоніальної залежності від Кремля у свідомості багатьох українських керманічів є поживним ґрунтом для реставрації неокolonіальної залежності від колишньої імперської метрополії. За роки незалежності в Україні на зміну лівим прийшла нова потужна про-російськи налаштована політична сила, що в наш час почала визначати хід української історії.

Як відомо, найбільші капітали в Україні постали на спільному, як правило, тіншовому російсько-українському бізнесі. Особливо великі гроші зроблені на російській нафті та газі — «на російській трубі». Ці енергоносії частково споживаються в Україні, а частково транзитом перекачуються в Європу, даючи величезні легальні й нелегальні прибутки спільному російсько-українському нафто-газовому бізнесу, на якому збагатіла більшість українських олігархів. Влаштований за принципом «на одній трубе сидіти», цей значною мірою криміналізований бізнес відверто контролюється Російською державою.

Українська чорна металургія, якою так пишався уряд В.Януковича, — невід’ємна складова цього тіншового бізнесу. Адже українські сталь,

чавун, прокат, енергомісткість яких у кілька разів перевищує вироблені в Європі, можуть конкурувати на міжнародних ринках за рахунок зростання державного боргу України перед Росією за енергоносії.

Українські олігархи — лише вершечок величезного айсберга, тіло якого становить армія їхніх прямих підлеглих, залежних від них промислових, банківських, юридичних, партійних, масмедійних структур, членів їх сімей. Ця вигодувана Москвою, за часи незалежності значною мірою криміналізована суспільна верства кровно зацікавлена в збереженні своїх прибутків, а тому вимушена відстоювати в Україні інтереси сусідів. Адже хто платить гроші, той замовляє музику. Величезні кошти дозволяють їй лобіювати інтереси Росії в будь-яких державних і громадських структурах формально незалежної України, від регіональних до парламенту і адміністрації колишнього президента. У Верховній Раді функціонують цілі олігархічні фракції з розгалуженими структурами на місцях. Приватизовані олігархами канали українського телебачення та газети стали справжніми рупорами економічних і політичних інтересів сусідньої держави в Україні.

Особливо небезпечно те, що адміністративна система держави злилася з цим промосковським криміналізованим бізнесом, лідери якого, відомі всім олігархи, донедавна займали ключові пости державного управління, а чиновники всіх рангів годуються рахунком сумнівного спільного російсько-українського бізнесу. Конкретним проявом цих не-

безпечних для незалежності України процесів стала скандальна приватизація українських стратегічних об'єктів (численні нафтопереробні заводи та обленерго, Запорізький алюмінієвий, Білоцерківський шинний тощо) російським капіталом за смішними цінами зі згоди і навіть лобювання інтересів сусідів українськими чиновниками. Зовсім недавно на наших очах за допомогою олігархічно-чиновницьких кланів нашої державної «еліти» шляхом створення відомого газового консорціуму відбувалася прихватизація сусідами всієї України.

Таке привласнення українського державного майна залежним від Кремля російським бізнесом може звести нашу незалежність нанівець. Адже вона дає формальне право Росії під надуманим приводом захисту майна своїх громадян втручатися в наші внутрішні справи аж до введення військ на прохання нібито скривдженого Києвом російськомовного населення. Історичні прецеденти такої інтервенції Москви маємо в національній історії України, зокрема сумнозвісний похід Муравйова на Київ 1918 р.

Тобто для безпеки країни необхідна диверсифікація не тільки джерел енергопостачання, але й приватизації українських об'єктів іноземним капіталом. Іншими словами, не можна не тільки потрапляти в енергозалежність від однієї країни, але й продавати українське держмайна громадянам лише цієї країни, щоб не опинитися в кабальній залежності від неї. А це вже значною мірою зроблено нашими злочинно-недолугими керманічами епохи Кучми–Януковича.

Отже, на межі тисячоліть місце комуністів в Україні займає нова потужна проросійська сила. По суті вона є синтезом олігархічних кланів, що вирости на спільному, часто криміналізованому російсько-українському бізнесі, з постколоніальним чиновництвом «незалежної» України. Потужний альянс останнього із залежним від Москви сумнівним бізнесом зовсім недавно на наших очах відсував на маргінес політики та суспільного життя України не тільки червоних, але і жовто-блакитних, тобто орієнтованих не на Москву, а на Європу націонал-демократів.

Альянс бронтозаврів пострадянської номенклатури з тиранозаврами бізнесових кланів створив в Україні доби Кучми–Януковича такий собі парк юрського періоду у всеукраїнському масштабі з відповідними мезозою правилами гри. Розквітлі політичні партії, що нагадують хижі зграї, які на очах обкрадених громадян брутально ділять між собою державне майно та владу.

Таким чином, тіньовий російсько-український олігархічний бізнес продукує в Україні з колишньої колоніальної номенклатури та напівкриміналізованих «нових українців» доби первинного накопичення капіталу потужне промосковське лобі. Саме цим пояснюється значна питома вага серед чиновництва України всіх рангів слухняних виконавців волі колишнього імперського центру. Колоніальне минуле та економічна залежність від Кремля значної частини сучасної державної еліти «незалежної» України створили умови для трансформації багатьох її представників не в національну еліту

європейської держави, а в потужне проросійське лобі в державних структурах формально незалежної України.

У світлі сказаного сакраментальне питання «чому в Україні не йдуть реформи» звучить риторично. Адже ще біблійні пророки попереджали, що не можна наливати нове вино у старі міхи. Та й за законом Мойсея виведений з рабства народ стає вартим свободи лише через 40 років, коли серед його провідників вмере останній раб.

Формально незалежна Україна може опинитися в повній економічній та політичній залежності від колишньої метрополії, яка буде керувати нами на засадах неоколоніалізму. То чи варто так затято боротися за російську нафто-газову трубу, яка поки що дає дивіденди не так Україні, як українським олігархам та чиновникам, якщо сама українська незалежність може вилетіти в ту саму московську трубу? Питання риторичне. Адже на наших очах українська державна «еліта» шляхом створення сумнозвісного газового консорціуму, повороту газопроводу Одеса–Броди у збитковому для України і вигідному Кремлю напрямку, віддавала під контроль Москви цю саму трубу, а значить Україну.

Таким чином, низькі темпи трансформації України в сучасну європей-

ську державу значною мірою зумовлені консервацією при владі старого радянського чиновництва. Генетично властивий колишній колоніальній адміністрації УРСР комплекс національної меншовартості керує діями значної частини державної еліти сучасної України. Це завадило їй за 16 років незалежності перетворитися на національну еліту європейського зразка і сприяло її злиттю з криміналізованими олігархічними кланами доби первинного накопичення капіталу.

Усвідомлення громадянами України європейських цінностей стало причиною мирного повстання українців проти старої радянської колоніальної адміністрації та породжених нею олігархічних кланів. Однак остаточна перемога помаранчевої революції шляхом перетворення України в цивілізовану європейську націю, як показує досвід Польщі, Угорщини, Литви, Латвії, Естонії, можлива лише за умови кардинальної зміни еліт в країні.

Отже, прихід до влади нової генерації, зорієнтованої на Європу української еліти — історично зумовлений, закономірний процес. Це останній шанс України вирватися з неоколоніальних обіймів «старшого брата» до цивілізованої Європи. Гасло М.Хвильового «Геть від Москви, назад в Європу» знову актуальне в сучасній Україні.

